

## Nota majoră a epocii

Nimic mai imprezvizibil decât un poet, dacă-l privești rupt din contextul istoric. Și încă! Nu te poți prevedea pe tine însuși, cum să prevezi atunci pe alții? Dar poți să-i presimți. Cum nu admiri pe Titu Maiorescu ca prevestitor al lui Eminescu, cu precauțiune ce-i drept, când poetul era în nuce, iar pe cer lucea, de mărimea întâia, steaua lui Alecsandri? Ce-i dacă nu l-a prevăzut pe Macedonski, a cărui stea era nebulos acoperită de o mindrie ostentativă? L-a prevăzut însă, pe Octavian Goga! Ajunge. Nu poți descoperi singur toți aștrii. Dar aceștia doi sînt lucreri. Meritul lui Maiorescu este cu atât mai mare cu cât el, deși teoretiza incompatibilitatea poeziei cu politica a făcut excepție în cazul unor poeți ca Eminescu și Goga care sînt prin excelență, pe lângă orice alte însușiri ar avea, **poeți patrioți**, cum sînt de altfel și Alecsandri, Bolintineanu, Alexandrescu sau Coșbuc. Deci poezia lor are o imagine politică, cetățenească. Desigur, poezia patriotică nu este declarație de dragoste a la Rică Venturiano în fața unui „angel radios”.

Vin de la o expoziție a picturii olandeze. Fugar am trecut cîndva prin Olanda. Dar rar am simțit dimensiunile istorice ale țării de jos cu atîta intensitate ca în toată acea lungă galerie de genii pe care a dat-o în pictură acest popor nordic. E patria aceea care vorbește din tablourile lor, patriotismul acestor mari meșteri ai culorii. Și gîndul mă duce la Goya, osîndînd ororile napoleoniene din Spania, la Guernica lui Picasso, și de ce nu m-ar duce la ai noștri, la Aman, la Grigorescu, la Băncilă, la Luchian sau Andreescu? În paletele lor vibra glasul patriei, al poporului căruia aparțin.

Mă puteam referi la fel de bine la Homer, Horatiu, Virgil, Dante, Leopardi, Hölderlin, Mickiewicz, Hugo, Pușkin, Petöfi, Apollinaire, și alții alți mari poeți ai patriilor lor. În poezia patriotică de înaltă tensiune un popor respiră, și cu el alte popoare, aerul tare al nemuririi omenirii ca realitate istorică pe acest pămînt, al luptei nepregătate pentru mai sus.

În poezia patriotică intră tot ceea ce face să vibreze inima tuturor pentru destinul propriului popor în năzuințele lui umanitare pentru dreptate socială și drum deschis către ferice.

A limita poezia patriotică la ode recitabile cu ocazii festive și a o căuta anume numai pe aceasta (a cărei valoare este incontestabilă!) e egal cu a declara că nu există radiții și lungimi de undă dincolo de roșu, pe de o parte, și dincolo de violet pe de alta. Dar noi știm că începe **altceva** cu ultravioletul și cu infraroșul. Așa și patriotismul, prin cuceriri spirituale și evoluție istorică, își îmbogățește mereu registrul.

A spune de exemplu, cu 50 de ani în urmă că patriotismul tău este socialist, însemna a te expune oprobului și persecuțiilor oficialității. Astăzi a practica patriotismul socialist, inclusiv în domeniul poeziei, este o onoare oricît ar rînji dușmanii comunismului — dar este mai ales o datorie. E datoria poezilor contemporani, acum la 25 de ani de la înființarea republicii, să facă ceea ce au făcut la timpul lor, în diferite etape istorice, Bolliac, Alecsandri, Eminescu, Macedonski — da, și el! — Coșbuc sau Goga. N-au făcut-o pînă acum oare? Ba da. Cîntarea României Socialiste, însă, pe măsura vremii noastre și pe toate coardele sufletului abia trebuie să urmeze. Ce altceva îți-ai putea dori decât a fi fost măcar simplu corist în această gigantică simfonie a socialismului ce se desfășoară de către un întreg popor? Patriotismul s-ar părea că este o caracteristică a marilor momente istorice, de obicei critice, sau a zilelor periodice de sărbători comemorative. Patriotismul socialist este o stare de conștiință permanentă, fără termen în viitor, obligatorie pentru orice om de bine dintre aceia care cred în dreptatea socială, construită pe orînduirea ce exclude exploatarea omului de către om. Stadiul în care se găsește azi acest proces istoric necesită o permanentă a patriotismului socialist. Iar Poezia, trebuie să fie o notă majoră, poate un leit-motiv al acestei epoci.

M. BENIUC

## ÎN ROMÂNIA SIMT CĂ SÎNT ACASĂ

În România simt că sînt acasă,  
Simt drumul meu suind printre aripe,  
Pînă și aștrii-n fața lui pălesc  
Pe buze cîntecele fac risipe.

Un ochi albastru pasărea e-n cer,  
Mai jos izvorul liber e un altul;  
În munți se limpezesc glasuri de miere  
Suind în sufletu-mi cu tot înaltul.

În fiecare bulgăr de țărîină  
Un trandafir de aur se desface  
Și ameșești dacă te uiți în el  
Ca într-un fiu născut în zi de pace.

Lingă petala lumii eu mă bucur  
Și-aud cum cîntă în poeți cuvîntul  
Dintr-un potir beau rouă, dintr-un vis  
Las pasărea să zboare, sărufîndu-l.

Niciunde nu-s străină ca și cum  
În mine totu-ar fi trăit odată,  
Tija de floare suie ca un fum  
Ce prinde limpede contur de față.

În România simt că sînt acasă —  
Știu cum se-nvrte soarele și luna,  
Știu toate zările din România —  
Totuna-i trupul meu și-al ei — totuna.

Veronica GALIȘ

O poezie căreia pămîntul acesta frămîntat într-atîta de valurile vremii vreau să-i fie recunoscător. Să nu-i fie rușine lui **astăzi** la întîlnirea în ere cu **miine**. Fiecare pagină, fiecare cuvînt, fiecare lăcere dintre cuvînte să fie un jurămint de credință mereu reînnoit cu patria. Este singura șansă de supraviețuire între cele două mari necunoscute ale necuprinderii.

Cîntînd România, bărbății aceluși an de trezire din îndelungul coșmar al veacurilor, visau la ceasul cînd domnia dreptății și libertății va birui oricare altă tiranie, cînd nu va mai fi nici rob, nici nație roabă. Dintotdeauna poetul a știut ce înseamnă a lupta. Romanticii plămăiau lumi iluzorii, cit de meșteșugite acum (încerc să-mi imaginez albatrosul baudelaire-ian sau luceafărul Eminescului, cu imensele lor aripi, printre batjocuri și oări, străbătînd marasmul lumilor nedrepte; zadarnic); se mulțumeau cu castele de nisip clădite pe neam; mureau cu cătușe pe mîini, inimă și gînd, implorînd îndurerați înseninarea.

În România contemporană, țară a avîntului constructiv și a împlinirii rîvnite de campionii progresului, poetul cată să exploreze cu sporită voluptate așa-numitele **spații utopice**, apanajul prin excelență, al visului. În zilele noastre **utopia** este posibilă în chiar ordinea realului. Înzestrați superior cu înfiorata conștiință ontologică a limitelor speciei, comuniștii nutresc splendidă convingere compensatorie a uriașei încordări de care doar umanitatea este capabilă. Omul de știință va spune că vor fi fiind universuri plurale, cu întrupări deosebite, repetînd poate aceeași odisee sau, de ce nu, angajînd o alta mai monumentală. Poetul va numi mereu **omul**, adică ființa unică acoperindu-se de sublim, depășindu-și continuu condiția. Înselat de adevăr, **omul este o ființă care în deosebire de toate celelalte — spune filozoful — iubește și cultivă ficțiunea.**

Gîndire înseamnă om și în fața sa, una cite una

opreliștile sînt silite a bate în retragere, violența pălește, cu toate că nu o dată, aproape ciclic, s-au văzut, de-a lungul epocilor, caldarime improșcate cu aur cenușiu, vîlvătăi declanșate de mîini criminale în templele înțelepciunii, victime ale demenței. Dar mărturiile n-au putut fi distruse niciodată cu totul. Și ele se află în primul rînd în cărți,

mea descătușării tuturor izvoarelor a venit. România moștenită din străbuni se cunoaște pe sine, se știe pe sine, se apără întărindu-se mereu, devenind. Azi, plăcurile campato-dunărene învală la scoala celei mai înalte cugetări; **cele mai înalte** pentru că este **cea mai liberă**. Poezia nu poate fi decât gîndire. A trăi, a simți, a gîndi și a scrie în chip comunist — iată suprema ipostază a poetului. Meditînd responsabil asupra existenței, scriitorul comunist își justifică menirea, dînd firească expresie politicii profund patriotice a PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.

Teritoriul poeziei este țara. Uzufructuarul — poporul. Poetul, om între oameni, cu vocația frumuseții, creator în spiritul și numele celor mai nobile aspirații de progres și cultură, militează cu puterea divinatorie a cuvîntului pentru mai bine, ai-doma tuturor membrilor unei societăți pe frunte, căreia stă scris cu simplitate — „totul pentru înflorirea deplină a omului”. Este de neconceput un scriitor care să se așeze împotriva zborului. Umanismul socialist, înglobînd în sine și ceea ce anticicii înțelegeau prin „nimic din ceea ce este omenesc nu socotesc a-mi fi străin”, vine și situează pe primul plan principiul etern — „nimic din ceea ce contribuie la înălțarea, la punerea în valoare a omului, nu trebuie pierdut din vedere”. Or, comunismul tocmai aceasta vrea, și tocmai de aceea poetul — cetățeanul selectat de colectivitate spre a o exprima estetic, fiul dator națiunii sale pentru că l-a născut și l-a făcut om — nu poate absenta nici o clipă, din marele forum al istoriei contemporane a patriei. Trecutul și viitorul sînt două tulburătoare metafore. Momentul creației este prezentul, același cu momentul adevărului perpetuu.

Calistrat COSTIN

## Poezia înaltei cugetări comuniste

în cărțile de ieri, în cărțile de azi, în cărțile de mîine. Să ne amintim evul mediu sau alte crude intervale mai mari sau mai mici de uitare. **Homo cogitans** a cedat din cînd în cînd sub amenințarea ghilotinei, spinzurătorii, puhoiului sau scaunului electric; a cedat nefiind însă învins. Vre-

### ANA BLANDIANA deasupra capului meu

Calc pe mister și misterul trosnește  
Sub tălpile mele,  
Abia îmbrăcat în frageda formă  
A crengilor ude,  
Deasupra capului meu se deslănțuie  
Și curge pe mine,  
Glasul lui limpede și neînțeles  
Se aude.  
El locuiește în pietre  
Și le face frumoase,  
Adoarme în fragi  
Și le coace în somn,  
Cornul de brad i-e palat,  
Leagăn ochiului de cîrțită,  
Luminare  
Oricare  
Pom.  
În el incap și furnicile și albinele,  
Și fructele și rădăcinile  
Și răul și binele  
Din cer și de pe pămînt  
Și chiar și eu, nevrednică,  
Nealungată niciodată din raiul  
Pe care-am încercat să-l pingăresc  
Pricepînd.

### MIHAI URSACHI forella = o legendă

În Codrii Dezolării mă rătăcisem, cețuri  
ca niște văluri negre apasă, munții zac —  
bolnave namili oarbe, cobînd pustietății.  
Acolo văzui chipul Forellei, o lumină  
ferice pogorise pe locul neuitării,  
la malul apei limpezi  
văzduhul e ca apa adînc, ca o bulboană  
a cerului pe alte lumi. Și parcă într-o apă  
se oglindea icoana aceea, de-a pururea  
pierdută...  
Părea pe malul apei în care se scaldase  
și părul ca o apă de aur pin-la glezne  
o ineca privirii. Minuța ei cea mică  
și-o răsfața pintrinsul cum un copil  
se joacă  
în unda curgătoare. Alături sta Pescarul.  
...Și fulgerat căzut-am pe lespedeza știută,  
ca-n ochii mei icoana aceea să se stingă.  
În jurul meu stau munții,  
posomorîții martori, cețuri  
în veci nestrăbătute, pe apa care curge  
prin Codrii Dezolării.



### OVIDIU GENARU o stampă dintre cele două războaie mondiale

Ce ZOO, ce ZOO, ce menajerie  
în acest naufragiu pe butoaie de scrumbie,  
prin grădina majestății sale  
foiesc îngeri cu malformații mondiale,  
tombole, sinucideri, cuvinte de onoare,  
zaharisesc fondante faniare milenare,  
o primăvară delirează-n doliu,  
giștele țipă-n balcani ca-n capitoliu  
și-un mil adus de dunări de vanilii  
îngroapă marile familii.